

ELŐFIZETÉSI FÖLHIVÁS

VASÁRNAPI UJSÁG

POLITIKAI UJDONSÁGOK

XXV. ÉVFOLYAM.

1878. évi folyamára.

XXV. ÉVFOLYAM.

A **VASÁRNAPI UJSÁG** az 1878-ik évvel xxv-ik évfolyamába lép. Egyes író, ki negyedszázad óta forgatja a tollat, önérettel tekinthet vissza működése ily nagy időszakára; tanár, ki ennyi idő alatt egész nemzedékeket lát felnőni keze alatt s kilépni a világ küzdőterére, hálás tanítványai körében ünnepet ül; férj és nő, kik körül huszonöt éves házasság után már felnőtt gyermekeik, talán unokáik csoportosulnak, ezüst lakodalmukat ünneplik ily napon. Szabad lesz talán nekünk is önérettel tekinteni vissza arra a becsülettel megfutott pályára, mely a *Vasárnapi Ujságot* már xxv., egy évvel fiatalabb társlapját a *Politikai Ujdonságokat* a xxiv. uj év küszöbére vezette; s örömmel hordozni körül tekintetünket azon a nagy közönségen, melyet e társlapok szellemi kötelekkel magokhoz és egymáshoz fűzvé, negyedszázados életük alatt úgyszólván egy családdá gyűjtöttek, s mintegy magoknak neveltek.

Hiszszük, hogy azon ezerek közül, kik a most enyészetbe merülő évben e lapok körül csoportosultak, jövőre sem fog hiányozni egy sem, sőt e szellemi kapocs által összetartott család még gyarapodni fog, mint gyarapodott eddig is, évről évre, az idő-viszonyok többé-kevésbé kedvező voltához képest, fokozatosan.

A *Vasárnapi Ujság* és *Politikai Ujdonságok* hosszú pályájokon híven s következetesen megmaradtak kitűzött irányuk mellett; de a következetességet nem a csökönőségben s merev mozdulatlanságban keresték, hanem az egy irányban, s a magasra tett cél felé való folytonos haladásban.

E hűséget magunkhoz, e következetességet irányunkban és eljárásunkban ma is úgy értjük, hogy lapjaink czélban és szellemben továbbra is a régiak maradnak; czéljuk a fölvilágosodás és józan haladás terjesztése úgy az ismeretekben és az ízlésben, mint a politikában és közéletben; szellemök szabadelvű, független, nemzeties.

A *Vasárnapi Ujság* általános ismeretterjesztő, valamint szépirodalmi tartalma mellett jövőre is lépést fog tartani a világ eseményeivel, s mindig a legérdekesebb tárgyakra, eseményekre és személyekre irányozza a közfigyelmet. E szempontból hazai és külföldi nevezetes emberek arcképeit élet- és jellemrajzokkal kíséri; a *háboru* eseményeiről folyvást érdekes rajzokat s leírásokat közöl; *költeményeiben* és *elbeszéléseiben* a szépirodalmi becs mellett az

erkölcsi tartalmat is keresi; s általában *képeiben*, *képmagyarázataiban*, *forténelmi*, *népismei*, *természettudományi* és *társadalmi czikkeiben* állandóan igyekeznek megtartani az egyszerű természetesség és józanság, valóhűség és erkölcsi megbízhatóság azon fokát, mely e lapot 1854 óta állandó családi lappá tette oly sok magyar ház körében. A vidám hang, tréfa és eleveség nincs területéről kizárva, de a sikamlós kétértelműségekkel való kedveskedést másoknak engedjük. *Külső hírek* s apróbb *társaszerű közleményeink*, valamint a *heti események közlése* szánt rovataink is ugyanezen szempont szerint vannak összeállítva, s az érdekesség mellett főként arra törekszünk, hogy ha röviden is, minden fontosabb mozzanatról biztos és más magyarázatra nem szoruló értesülést vegyenek olvasóink.

A *Politikai Ujdonságok* a jelen mozgalmas, sőt folyvást válságos időben, mikor legfőbb életkérdéseink kétféle is eldöntésre várnak, lajtántuli szomszédainkkal legfontosabb anyagi érdekeink fölött alkudozások folynak, míg az al-Dunánál hazánk, sőt a világrész kockájára vettetik el, kétségkívül elég anyagot lel a legérdekesebb közleményekre s nélkülözhetlen hírmondója és tájékoztatója maradhat széles körű olvasó közönségének. A heti hírek és események rovatán kívül fő sulyt fektet arra, hogy a hazai és külföldi közélet kérdéseit minél alaposabban, egyszerűbben és világosabban ismeresse s minden irányban független állásában bíráló szemmel és elfogulatlan ítéllettel nyújtson tájékoztatást a hazai és külföldi politika minden lényegesebb mozzanata körül. Heti szemléink és vezérczikkeink, országgyűlési és egyéb tanácskozásokról szóló tudósításaink, a hazai belügyekről adott hírfüzérünk, külföldi heti krónikánk, társaközleményeink, bel- és külföldi levelezéseink oly arányosan és gazdaságosan vannak berendezve, hogy ezek mellett a *Magyar Gazda* című rovatunkban a gazdaság köréből is tanulságos közleményeket adhatunk s a kereskedelmi és üzleti élet hullámzása körül is minden nevezetesebb mozzanatról értesíthetjük olvasóinkat.

Mind a két lapnak kiegészítőjeül szolgál a mult év óta önállóan megjelenő *Háboru-Krónika*, mely képekben és leírásokban elevenen s híven ismerteti a harc szinterét, eseményeit és szereplőit. E közlöny rövid időn példátlan elterjedést nyert, bár csak a *Vasárnapi Ujság* és *Politikai Ujdonságok* s a *Képes Néplap* előfizetői rendelhetik meg aránytalan olcsó áron.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok

egész évre (jan.—decz.) 12 frt — kr.
félévre (jan.—jun.) 6 — — —
évnegyedre (jan.—márcz.) 3 — — —
egész évre (jan.—decz.) 8 frt — kr.
félévre (jan.—jun.) 4 — — —
évnegyedre (jan.—márcz.) 2 — — —
egész évre (jan.—decz.) 6 frt — kr.
félévre (jan.—jun.) 3 — — —
évnegyedre (jan.—márcz.) 1 50 — —

A Háboru-Krónikával együtt: 14 frt — kr.
7 — — —
3 50 — — —
A Háboru-Krónikával együtt: 10 frt — kr.
5 — — —
2 50 — — —
A Háboru-Krónikával együtt: 8 frt — kr.
4 — — —
2 — — —

Egyes előfizetések legcélszerűbben posta-utalvány által eszközölhetők, a melyre bérmentesítésül csak egy darab 5 krajczáros bélyeg szükséges. Tíz előfizetett példányra gyűjtőnknek egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk. Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» kiadó-hivatalába, Budapest, egyetem-utca 4. sz., küldendők. — Uj előfizetőink sziveskedjenek megrendelésüknél nevüket, lakhelyüket és az utolsó postát világosan olvashatólag kiírni. Régi előfizetőink legcélszerűbben járnak el, ha a czimszalagokból, melyek alatt lapjaikat kapják, egyet a postautalvány szélére fölragasztva beküldenek a kiadó-hivatalnak.
Budapest, 1877. december hóban.

FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

NAGY MIKLÓS, szerkesztő.

A «Vasárnapi Ujság» és a «Politikai Ujdonságok» előfizetőinek külön mellékletül önálló füzetben adni fogjuk a keleti háboru folyamának rövidre vont történetét, mely alkalmas lesz tájékoztatóul szolgálni a háboru eseményeinek figyelemmel kísérésében, összefüggő egészbe sorozván azokat. A füzet címe lesz: «A keleti háboru története 1877 végéig», s 3 ivre terjed, oly alakban, mint a «Háboru-Krónika». — E füzet január elején lapjaink összes előfizetőinek díjtalanul fog szétküldetni.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **POLITIKAI UJDONSÁGOK** együtt: egész évre — 12 frt, félévre — 6 *
Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG**: egész évre — 8 frt, félévre — 4 *
Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK**: egész évre — 6 frt, félévre — 3 *

51. szám. — 1877.

Budapest, december 23

XXIV. évfolyam.

A NAGYANYA KARÁCSONYA. — ARANY HAJAK, EZÜST HAJAK.

Arany-hajak. ezüst hajak.

Mint fonja gömbölyű kis karjok
Körül a nagymama nyakát!
Válláról, boldog angyal-arcok
Kéblére mint hajolnak át!
Homloka ránczait mosolyba
Takarja a rózsás ajak.
S egygyé vegyülnek, összefolyva,
Arany hajak, ezüst hajak!

Vén fára így, ha hull a lomb már
És törzse ága korhadoz,
Zölden borul a víg folyondár
És új virulást rája hoz.
Megcsalja vén fát, fris zöldjével
A rá fonódó íhszalag;
Hogy ő virul... Oh boldog tévely!
— Arany hajak, ezüst hajak!

Te sír felé hanyatló ó év,
A melyhez már az új közelg:
Lobbanjon benned a hunyó hév,
Vidám reményre tárj kebelt!
Múlt és jövő hű játszó társak,
Mosolyt és csókot váltanak;
S egy láncz gyűrűt alkotják csak:
Arany hajak, ezüst hajak!

Szász Károly.

Mikor a Megváltó született....

Elbeszélés.

Írta: **Eötvös Károly.**

Az öreg kapitány ott lakott a cserháti utcában. A cserháti utca pedig ott nyújtódott végig valamelyik túladunai kis város keleti felében.

Az öreg kapitányt ismerte minden ember a városban és a városnak környékén. Volt ugyan már valami hatvan éves, hanem azért termete olyan egyenes, melle olyan domboru, bajusza olyan fekete, szeme oly tüzes és hangja olyan dörgő vala, mint az előtt harmincz évvel.

Tagyosy András volt a neve.

Csak szegény paraszt legény volt fiatal korában. Agról szakadt árva, ki egy nő fel miként a vadfa. Futó barom megtapossa, vihar megezibálja, járó-kelő ágát metszi, soha senki meg nem őrzi s mégis felnő egyenesen, daczol a korrall és a főtgeteggel s koronáját emeli az égnek.

Valami nemes legényt, miért, miért se, fültövön legyintett. Utána esett ezért a komiszárus s utána küldte a vármegye pandurjait. Bizony tömlőz lett volna a gonosz tréfa vége.

Szerencsére bekövetkezett a francia futás. Kellott a legénység. Szüksége volt a királynak katonára, s az üldözött legény oda állt a verbunk elé.

Oda is állt, fel is csapott, felöltöte azt a huszárdolmányt, a mely erősebb vállakon még soha meg nem feszült.

Vésznak, viharok oda sem nézett, s komoly arcán csak akkor villant meg az öröme, ha ellenséget látott maga előtt.

Mire vége lett a harcnak, s mire bal-karját össze tudta törni egy koválygó golyó, s mire mindenféle feleser a nagy sebet így-amogy behegeszté: akkorra már így szólt hozzá öreg legénye:

— Hejh vitéz kapitány uram, ilyen kézzel nem tartjuk a kantárszárát, haza kell már mennünk!

Az öreg legénynek igaza volt. A kapitány nyugdíjba jött s haza bocsátott.

Haza! Hol volt neki otthon? Apját, anyját soha se látta, rokonokat soha se ismert, neki mehetett a széles nagy világnak.

De nem ment neki a széles nagy világnak. Valamikor, fiatal hadnagy korában látott egy szép lánykát, jól megnézte két kemény szemével, nem is feledte el soha. Oda tartott egyenesen, hátha még a szép leányka emlékezni fog rá.

Szive nem csalódott és nehány hét mulva ha ép karjával átölelé azt a szép leánykát, büszkén mondhatá el: édes feleségem!

Boldog volt és nyugalmas életük. A csendes kis városba alig ért el a nagy világ zaja. Egy félszemű zászlótartó, egy recsegő hangu alezredes, egy falábu főhadnagy, egy visszavonult udvari tanácsos, egy közséves referendarius s a jó öreg lelkész volt minden társaságuk. No meg a kis Kálmán gyerek, a ki erős volt mint a vasék és nagyokat kurjantott, mint az erdei rigó.

Ó volt anyjának minden öröme és apjának minden reménysége. Sokszor mondta az apja, ha egy csatát kellene elveszteni vagy ezt a gyereket, bizony el nem tudná gondolni, melyiket válassza.

Hát még mikor szegény anyja meghalt, s kikisérték a temetőbe a kerek kápolna mellé!

A vén katona akkor ejté az első könyvet és az a marczonea sziv akkor fájt először keserűen.

De megvált még a kis Kálmán, kinek arcán felismeré a kapitány a jó anyának minden arcvonását. Oh ezt a gyereket többé sohase ereszté el maga mellől.

Csak hogy az a gyerek tizenhét éves szuhancz nézett már fel és az 1848-ik évről szólt a kalendáriom és a fiatal sziveken egy furcsa érzés rezgett végig, mint végigrezeg a szellő az erdők lombjain.

Egy nyári napnak reggelén mámoros arczeval állt be Kálmán az öreg kapitányhoz. Nem bortól és szerelemtől, hanem álmatlanul átvirrasztott éjszakától volt mámoros arca.

— Apám, az Al-Tiszánál ráczok ölik, gyujtogatják a magyart, elmegek honvédnek.

Az öreg kapitány botot faragott nagy gondosan egy vadkörtefa ágából. Kést és faágat csöndesen félretett a kis asztalra, a mint fiának halavány arcát meglátta és rezgő hangját meghallotta.

— Minek mégysz el fiam?

— Honvédnek.

— Mi az? Pandur, drabant, katona vagy privátdiener?

— Az a nemzet katonája.

— Számár vagy édes fiam. A királynak van katonája, a vármegyének van katonája, a főispánnak és a püspöknek van katonája, a nemzetnek pedig nincs. A ki valami, az valami, a ki pedig semmi sem, az csavargó és betyár. Mi akarsz tenni?

— Honvéd a ráczok ellen, kiált föl a fiu nagy daczosan.

A vén kapitány felállt, kezébe vette a vadkörtefát s így szólt szép csöndesen gyermekének.

— Anyád két hónapja hagyott el, azt megcsókolgatt; te most akarsz elhagyni, téged e darab fával csaplak agyon.

A fiu egy pillanatig meredt szemekkel nézett apjára s aztán az ajtóhoz tántorodott és két szemét befogta két kezével.

A vén kapitány oda ment gyermekéhez, megfogta a kezét s kilóditotta a pitvarba.

— Eredj iskolába, ott a helyed, különben haza ne várjalak az ebédhez.

Tovább faragta a botot és a gyermek elment az iskolába.

Furcsa idők jártak. Valakinek eszébe jutott a nemzetőrség ott a kis városban. Mindenféle szabó, csizmadia, kéményseprő, patikárus tanulta a katonadolgát a piac közepén. Ha a vén kapitány meglátta őket, akkorát kacagott, hogy hangja elhallatszott még a kálváriára is.

A félszemű zászlótartó, a recsegő hangu alezredes, a falábu főhadnagy, a visszavonult udvari tanácsos s a közséves referendarius gyakran összejöttek az öreg kapitányval és mondtak neki hajmeresztő dolgokat.

Az országgyűlés összeveszett a koronás királyval. A paraszt nem lesz többé paraszt és a nemes ember nem lesz többé nemes ember. Kétféle katona lesz ezentúl az országban. Hétköznapi és vasárnapi. A hétköznapi katona lesz a császár katonája, a vasárnapi katona lesz a nemzetör és a honvéd. Rácz és oláh öli a magyart a császár nevében s Jellasics átjött a Dráván, hogy elfoglalja ezt a mi országunkat.

Csak hallgatta mind ezt az öreg kapitány. Csak csóválta a fejét e nagy dolgon. Csak szeretett volna századja élére állani és azt a mindenféle kasza-kapake-rülő, népámitó, királyával ellenkező országgyűlést széllyel verni.

Egyszer az a Kálmán gyerek egész nap nem szólt egy szót sem. Könyveit összerakta, összekötözte, rajztábláját a sarokba állította, mindenféle pensusokat és irományokat elégetett, s aztán szépen bement apja szobájába.

— Apám, el kell mennem honvédnek. Tanulótársaim már mind a csatatéren vannak, ki Jellasics ellen, ki Szenttamásnál. Én sem maradhatok többé itthon.

Az öreg kapitány megfogta fia kezét s leültette maga mellé a pamlagra.

— Édes fiam, tudod, hogy én hű szolgája voltam uram királyomnak teljes életombem. Tudod, hogy mind én, mind te az ő kenyerét eszszük, s hogy ha te beállasz a lázadók közé: én kenyerem, rangom, becsületelem vesztsem. Mit akarsz? Nem a mindennapi kenyér bánt engem.

A gazdátlan eb is élél, a meddig élél. De nézd ezt.

Az öreg kapitány levette kardját a szegről s hüvelyéből kivonva fia elé tette. És az almárium belső fiókjából kivett három érdemrendet és azt is fia elé tette. És aztán erős dörgő hangon folytató:

— Anna a kardnak az éle tizenhét helyen van kicsorbulva. Azt az érdemrendet fölséges császárom és királyom az ezred előtt akasztá melleme, mikor Rosé generalist levágtam és hat ágyuját elfogaltam. Ha azt akarod, hogy azt a kardot előttem törjék ketté s azt az érdemrendet a szemem közé vágják, eredj lázadónak.

— A gyermek sirt. Szólni nem tudott.

— Ne sírj fiam. Szegény paraszt fiu voltam, apátlan és anyátlan árva. Az a kard lesz egykor minden örökséged tölem és nevemnek becsülete.

A fiu letörlé könyeit s kiment a szobából.

Az öreg kapitány kardját visszaakasztá a szegre, s érdemrendjeit nagy gondosan

tiszta papirba burkolva visszatette az almárium belső fiókjába.

És elgondolkodott. És elgondolta, ha most annak a fiúnak jó anyja még élne, mennyi szomorúságot okozna az a fiu annak. Vagy talán nem okozna, mert hiszen anyját el nem hagyhatná a világról sem.

A fiu nem szólt többé háborúról. Szótalan volt és szomorú. S szomorún következtek egymásután a napok.

Karácson előtti estén ott volt az öreg kapitányval a félszemű zászlótartó, a falábu főhadnagy és az öreg lelkész.

A falábu főhadnagy diadalérzettel közlé, hogy az ország fővárosából futnak a rebelisek; hogy egy seregük főtt a Kárpátokban elveszett a hidegtől; hogy a zürzavarban immár vége lesz nem sokára.

A fiu hallgatott.

A jó öreg lelkész, midőn késő este elbucszott és haza ment, áldást mondott a házra, hol apa és fiu ugy szeretik és ugy becsülik egymást ezen szomorú zürzavaros világban is.

A fiu hallgatott.

Az öreg kapitány, midőn a lefekvéshez készült, azt mondá fiának:

— Szegény jó anyádnak ez volt legnagyobb ünnepe. Mikor a megváltó született. Öröme ilyenkor oly tiszta volt. Holnap reggel édes fiam megleplek valamivel, a mi téged boldoggá tesz.

A fiu hallgatott. Hallgatott és bement szobájába.

Reggel korán fölkel és diszruhájába felöltözött az öreg kapitány. Érdemrendjeit nagy gondnal feltűzte mellére. Várta fiát.

A fiu nem jött elő és szobája néma volt.

Az öreg kapitány bement a fiu szobájába. Az ágy felbontva, de érintetlen. A fiu alsó és felső ruhái gondosan sorba rakva asztalon széken. Az ágyának vánkósán egy nyitott levél. A levélben írva:

„Édes jó atyám! El kellett mennem. Szegény hazánkat védelmezni kell. Mindent itthon hagytam, mit te vettél nekem. A császár pénzén vetted. Édes jó atyám bocsásd meg. Becsületed és neved megkímélem. Csak szived tudja, hogy én fiad vagyok, én nem mondom azt senkinek. Akkor nem bánt téged senki. Anyám sirkövet megcsókolom, mielőtt eltávozom. Isten veled.”

Az öreg kapitány elolvasta ezt a levelet. És körülnézett s nem látta a gyereket sehol. És szemét elfutotta a vér és mellét a fájdalommal hörgő hangja akarta ketté szakítani. Ugy állt egy pillanatig felborzadt hajjal.

S aztán mint a villám: ugrott kardjához, mezitelen karddal súlyos lépésekben ment ki a szabadra.

Künn viharzott a hőtörgeteg. Üvöltött a szélvész és a fák csikorogtak súlyos keze alatt. Az utcák néptelenek voltak.

(Vége követk.)

Egy bűn története.

— Hugo Viktor könyve. —

VI.

A St.-Antoine utcai torlasz.

A Roysin-kávéház nyolcz óra felé megnyílt. Itt volt a szabadon maradt képviselők találkozó helye. Cournet, Aubry, Malardier jelentek meg elsőnek, majd De Flotte is hozzájuk csatlakozott.

Nyolcz óra után a képviselők gyülekezni kezdtek; előbb Bruckner, Maigne és Brillier, később Charamaule, Cassal, Dulac, Bourzat, Madier de Montjan, Schoelcher és Baudin.

Baudin melegen szorított társaival kezét. Gondolkozott.

— Mi baja, Baudin? — kérde Aubry, — talán szomorú?

— Soha se voltam életemben elégedettebb, — válaszolt emelt fővel Baudin. Vajjon megsugta-e neki előérzet, hogy ő lesz a kiválasztott? Avagy volt-e már sejtelve a közvetlenül bekövetkezendő dicsőséges halálról?

A képviselőket több elszánt polgár környezte. Cournet volt főnökük.

A jelenlévők kilenzet után nem várták be a kiindulásra meghatározott órát. Schoelcher hősi természettel bírt, a veszély türelmetlenné tette.

— Előre, mondá, barátaink majd csatlakoznak hozzánk.

Nem voltak fölgyevezve. Rendben, kettesével, karonfogva indultak ki a teremből. Körülbelül 15–20 munkás kísérte őket, kik előttök haladva, a köztársaságot éltették és a külvárosot fegyverrel szolgálták.

Midőn a Montreuil-utcai őrtanyához értek, a künn álló őr fegyver alá szólította az őrséget. Schoelcher nyugodt, hideg arczal, fehér kézzel, szokás szerint feketébe öltözve, felöltötte állig begombolva, inkább quakerhez hasonlított, a mint komolyan a katonák felé lépkedett.

— Bajtársak, mondá nekik, mi népképviselők vagyunk és a nép nevében követeljük tőletek az alkotmány és törvény védelmére fegyverteket.

Az őrség le hagyta magát fegyverezni. A képviselők az őket követő férfiak közt osztották ki a fegyvereket és töltényeket. Megszámolták. Tizenöt puskájuk volt.

— Százötvenen vagyunk, mondá Cournet, nincs elég puskánk.

Tovább mentek a Lenoir-piaczi őrtanya felé. Az ottani őrség még szívesebben hagyta magát lefegyvereztetni.

— Miután már harmincz puskánk van, mondá De Flotte, keressünk ki utcasarkot s emeljünk torlaszt.

Ekkor már kétszázan lehettek.

Midőn azon pontra érkeztek, hol a Szent Margit-utca a Cotte-utczával találkozik, melyek a külvárosot ketteszik, megrakodott trágyás szekér jött velük szembe.

— Erre, erre! kiáltott reá De Flotte. Megállították a trágyás szekeret, s az utca közepén felborították.

Ezután tejes kocsis haladt el mellettök; azt is feldöntötték.

Egy pék, ki kenyeres kocsijával erre akart áthaladni, látva, hogy mi van készülöben, menekülni akart, és lovai közé csapott. Két, három utcai subancz (gamin), Páris é derék fia, kik bátrak, mint oroszánok, és ügyesek mint a macskák, a pék után szaladtak, utolérték, a vágató lovat megállították, és a kocsit az épülőfélben levő torlaszhoz visszahozták.

A kenyeres kocsit feldöntötték.

Társas kocsira került a sor, mely a Bastille-térről jött erre.

— Helyes, mondá a vezető; látom, hogy mi van itt készülöben!

Jószántából leszállott és kiszállitá az utasokat; a kocsis kifogta a lovakat, és köpenyét kardjára fűzve, elballagott. A társaskocsit is feldöntötték.

A négy feldöntött keosi sem foglalta el szélességében az utcát.

— Ne távolítsuk el egymástól tulságosan a kocsikat, mondák a torlasz emberei.

Az ily módon épített torlasz nagyon is közepeszerű, alacsony és kurta; a járda mindkét oldalon szabadon maradt.

E perczben tábornoki tiszt jelent meg lóháton ordonance kíséretében az utca sarkán, és mihelyt a torlaszt észrevette, vágatva távozott. Schoelcher teljes lelki nyugalommal vette műértő szemle alá a torlaszt. — Csupán csak ez felel meg a czélnek, mondá, a feldöntött paraszt szekérre mutatva, mely a többinél magasabb védpontot képezett.

Még be sem végeztek munkájukat, midőn szaladva jött hozzájuk egy gyermek és jelenté, hogy katonaság közeledik.

Két század közeledett rohamléptekben a Bastille-térről, és csatárlánczot képezve, szélességében az egész utcát elfoglalták. A kapukat és az ablakokat sietve bezárták a lakosok.

A fölgyeztetek ezáltal a torlasz mögött harcroló állásba tettek magukat. A döntő percz közeledett.

— Polgártársak, kiáltá Schoelcher, ne löjete. Midőn a hadsereg és külvárosok harcra kelnek, mindkét részről a nép vére foly. Beszélni fogunk előbb a katonákkal.

Schoelcher a torlasztetején felhalmozott kocsarak egyikére állott. A többi képviselő a társaskocsi tetején körülötte sorakozott.

E perczben néhány zubbony munkás jelent meg a Szent Margit-utca sarkán; azok közül valók lehetnek, kiket december másodikika maga köré sorakoztatott; e munkások a torlasz közelebb hangosan kezdtek kiáltozni: — Le a huszonöt frankossal! (A francia képviselők 25 frankot kaptak napi díj fejében.) Baudin, ki a torlasz tetején, kiszemelt küzdőhelyén állott, élesen szemügyre vette őket, és válaszolta nekik:

— Mindjárt meglátják, miként kell huszonöt frankért meghalni!

Az utcában zaj hallatszott. A még eddig nyitva hagyott kapukat zárták be. A két támadó oszlop a torlasz lőtávolába érkezett! Ezek mögött a háttérben szintén szuronok fénye volt látható.

Schoelcher parancsoló kézmozdulattal megállást intett az első támadó oszlop vezénylő kapitányának!

A kapitány kardjával tagadólág intett. E két ellenkező jel híven tükrözta vissza december másodikát. A törvény azt mondá: — Megállj! A kard tagadólág válaszolt.

A két század folytatta előnyomulását, de lassan és hezagosan. Schoelcher a torlaszról az utcára lépett. De Flotte, Dulac, Malardier, Brillier, Maigne, Bruckner követték.

És most gyönyörű látvány vette kezdetét. Heten, mindannyian képviselők, fegyvertelenül, csupán képviselői jelvényeikkel, vagyis a jog és törvény nevében, ünnepélyes léptekkel közeledtek a katonák felé, kik archoz emelt és lövésre kész puskáikat reájuk irányozták. A torlasz mögött maradt képviselők az ellenállás utolsó parancsszavait osztották ki. A felkelők daczos bátorságot tanusítottak. Cournet tengerész-hadnagy kimagasló alakja uralta őket. Baudin a társaskocsi tetején állott, és feltestével túlhaladta a torlaszok magasságát.

A hét képviselő közeledte a katonaság és tisztjeik magukon kívül voltak bámulatokban. A kapitány kardjával intett, hogy megálljanak. A képviselők megálltak, és Schoelcher komoly hangon a következő szavakat intézte a katonákhoz:

— Katonák, mi a souverain nép képviselői, az általános szavattjog választottai vagyunk. Az alkotmány, az általános szavattjog, a köztársaság, a nemzetgyűlés és a törvény nevében parancsoljuk nektek, hogy hozzánk csatlakozzatok, és nekünk engedelmeskedjétek. Mi főnökeitek vagyunk. A hadsereg a népe, és a nép képviselői a hadsereg főnökei. Bonaparte Lajos erőszakot követett el az alkotmányon és mi őt törvényen kívül helyeztük. Engedelmeskedjétek!

A vezénylő tiszt Petit kapitány közbeszólt:

— Uraim, mondá, nekem parancsom van. Köztársasági érzelmű vagyok bár, de e perczben gép!

— Ön ismeri az alkotmányt!

— Én csak parancsomat ismerem.

— A parancs fölöttis létezik valami, mondá Schoelcher, mely polgárt és katonát egyaránt kötelez, és ez a törvény.

Ezzel újra a katonákhoz fordult, de a kapitány szavába vágott:

— Egy szót se többet. Ne folytassa. Ha még egy szót szól, tüzet vezénylek!

— Nem törődünk vele! mondá Schoelcher. E perczben lovas tiszt, a zászlóaljparancsnok érkezett a helyszínére. Halk hangon pár szót váltott a kapitányval.

— Képviselő urak, mondá, kardjával intve a kapitány, távozzanak, vagy közéjük lövete.

— Lövessen, válaszolt De Flotte.

A képviselők leemeltek fővegeket, és szembe álltak a reájok irányzott puskákkal.

Egyedül Schoelcher tartá fenn kalapját és összefűzött karral várakozott.

— Szuronyt szegezz, előre! vezényelt a kapitány.

— Eljen a köztársaság! válaszolák a képviselők.

A csapatok előre szegzett szuronyokkal, rohamléptekkel közeledtek a mozdulatlanul álló képviselők felé. Rettenetesen egyszerű pillanat: A képviselők szótlanul, mozdulatlanul, a nélkül, hogy egyetlen lépést tettek volna hátrafelé, bevárták a szuronyokat. Nem ők, hanem a katonák ingadoztak. Ösztönszerűleg érezték ez utóbbiak, hogy kettős szégyen érne egyenruhájukat, ha képviselőket és fegyverteleneket támadnának meg; az előbbi esetben árulók, az utóbbiban gyávák leendettek. Megtörténik néha, hogy a tábornok az árulásnak és gyávaságnak köszönheti vállrojtait, de a katona soha.

Midőn a szuronyok már a képviselők mellét érintették, a katonák oldalmozdulatot tettek és a képviselők sorai közt haladtak tovább. Csupán Schoelcher felöltőjét lyukgatták át két helyen és véleménye szerint ez is inkább ügyetlenségnek, mint roszakaratnak volt tulajdonítható.

A katonák egyike ugyanis a kapitánynak akart utat csinálni, és e közben szuronyával megérintette. A szurony hegye a képviselők név- és czimtarába ütözött, melyet Schoelcher magánál hordott, és ennek folytán csak felöltőjét szurta keresztül. A katonák egyike azt mondá

A KÉT JÓ BARÁT.

Ebner Lajos rajza saját festménye után.

De Flottának: — Polgártárs, mi nem bántjuk önöket. Másik katona Brucknert puskájával célba vette. — Tüzeljen! mondá neki Bruckner. A katona lebocsátotta fegyverét, és megindultan szoritotta meg kezét.

Meglepő dolog, hogy a két század, főnökeik parancsai dacára sem használta fegyverét a képviselők ellen. A parancscsal szemben a nemes ösztön az irányadó; a parancs lehet bűn, de az ösztön becsületes.

A zászlóaljparancsnok később ugy nyilatkozott:

— Azt mondták, hogy rablókkal lesz dolgunk, és hősökkel állítottak szembe.

A torlaszon ezalatt társaik miatt, kiket a katonaság körülfogott, nyugtalankodni kezdtek; segítségükre akarván lenni, egy lövés történt; e szerencsétlen lövés Schoelcher és De Flotte között egy katonát halva terített le.

Midőn a katona felbukott, a második támadó oszlop tisztje Schoelcher mellett haladt el. Ez rámutatott a vérben fekvő katonára, és így szólta a tisztnek: — Hadnagy ur, nézze! A hadnagy kétségbeesett mozdulattal válaszolt: — Nem tehetünk róla!

A lövésre a katonaság sortűzzel válaszolt, és rohammal vette be a torlaszt; a hét képviselőt, kik csodálkoztak, hogy életben vannak, bántatlanul maguk mögött hagyták. A torlasz szintén sortűzzel adott, de nem tarthaták magukat; a torlasz a katonaság kezébe került.

Baudint lelőtték.

Állva maradt a társasköci

A St.-Antoine utcai torlasz. — „Szuronyt szegezz, előre!” vezényelt a kapitány. „Eljen a köztársaság!” válaszolák a képviselők.

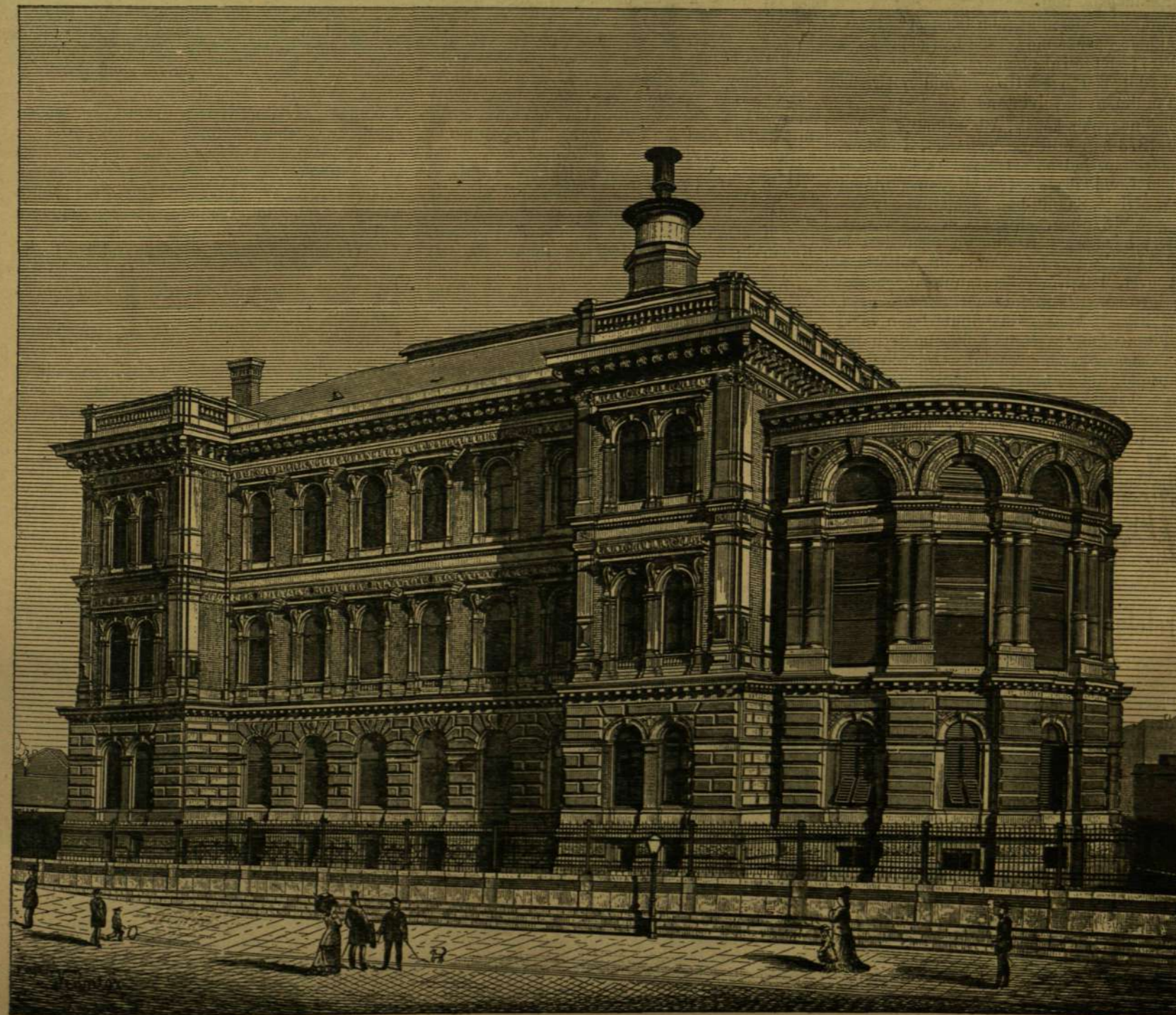

EGY BŰN TÖRTÉNETE.

A megölt képviselő. — Baudin lepedőbe takart véres hulláját elvitték lakására a negyedik emeletre.

SZERETETADOMÁNYOK KIOSZTÁSA TÖRÖK MENEKÜLTEK KÖZT SUMLÁBAN.

Egy hatosor hasznosított pottó sor, vagy annak helye egyszeri lgtatásnál 15 krajczár; többeslör lgtatásnál 10 krajczár. Bélyegvélj külön minden lgtatás után 30 kr.

HIRDETÉSEK.

Kiadó-hivatásunk számára hirdetésnyelhet előford. Efeben: Hanss-stein és Vogler Wallfchasse Nr. 10, Mösse R. Sollerstraße Nr. 2, Oppelik A. Wolzelle Nr. 22.

A köszvényben szenvedőknek figyelmébe ajánlva.

T. Török József urnak!

Az Ön által küldött

„köszvény-vászon“

hatása köszvénybetegéinél, bizonyította, hogy ezen egyetlen biztos hatással bíró vászon a szenvedők által kerestetik. Kérem tehát, küldjön a fennemlített szerből egy szenvedő számára (máznak a harmadik) egy darabot utánvét mellett 1 frt értékben. Maradtam tisztelttel Szigeti János, reform. tanító. Bács, 1877. febr. 28. U. p. Bátorkező. 4060-2

Pserhofer J.

gyógyszerész Bécsben.

Singerstrasse 15. „zum goldenen Reichsapfel“

aj. lja a t. olvasóknak az alant legrzett és sok évi tapasztalat után jeleseknek bizonyult gyógyszerészi különlegességeket és hatásos házi szereket.

NB. Megrer deléseknél kérem a cím és postaköltség pontos megjelölését. — Az alant felsoroltakon kívül még sok egyéb különlegesség van készletben és nemalán készletben nem levő szereket iránti megrendelések legrövidebb idő alatt és legutányosabban eszközölhetnek, és felvilágosítások legmagyobb készséggel díj nélkül adnak. — Kérem a megrendeléseket a vidékre, bórmentesített pénzküldés vagy utánvét mellett. — Vidéki megrendeléseknél csomagolásért darabonként 10 kr. számítatik nagyobb küldeményeknél csomagolás saját költségére. Ismételésűtök jutalékban részesülnek.

Akustikon (fülszesz) 1 üvegcse 1 frt o. é. A fület mindig meleg és nedvesen tartja, oltalmazza meghűlés és ennek következményei ellen; kövvetül szabályos képződését a fülzárnak, melynek hiánya főok oly sok fülbajnak.

Havasí fű-szesz W. Otton, B-rnhardtól, Münchenben, a müncheni első orvosi tekintélyek által legkitünőbb házi-szernek ajánlatott mindennemű gyomorhajók, kúliúrszen emésztési gyöngöses, étvágyhiány, gyomorhurut stb. ellen s eszerszeresen bevált. Üvegcseje 70 kr.

Amerikai köszvény-kenőcs, gyorsan ható, kétszetenül legjobb szer minden köszvényes és csúdos baj, nevezetesen hátegerincz-baj, tagcsakgatás, gúrcs, ideges fogfájás, fejfájás, fülcsakgatás, stb. stb. ellen. 1 frt 20 kr.

Anatherin száj-viz, cs. kir. szab. valódi általános elismert legjobb fogfentartó szer, 1 üvegcse 1 frt 40 krajczár.

Szem-essencia, a látás erősítésére és fentartására; eredeti üvegcseben 2 frt 50 kr. és 1 frt 50 kr.

Benczés tapasz Haubertól, kitünő szesz nyilt sebek ellen. Egy téglal 50 kr.

Vértisztító labdacok Pserhofer J.-tól készült egyetemes labdacok neve alant; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben a labdacok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna. A legmakacsabb esetekben, melyekben minden egyéb szer sikertelenül alkalmaztatott, ezen labdacok számtalanszor és a legrövidebb idő alatt teljes gyógyulást eredményeztek. 1 doboz 15 labdacossal 21 kr. 1 tekercs 6 dobozzal 1 frt 5 kr. postán küldve 1 frt 10 kr. (1 tekercsnél kevesebb nem küldetik szét.) Számtalan levél érkezett, melyek iról hált mondanak a pillákért, melyeknek a legkülönösebb és legmagyobb betegségekben egészszék helyreállítását köszönik. A ki csak egyszer megkísérlette, tovább ajánlja.

Chachou aromatisée, megszünteti a száj kellenetlen lehelletét, mely dohányzás stb. következménye, 1 üvegcse 50 krajczár.

Chinai toilette-szappan, a legkötelező-pangyártás terén. Használatá után a bőr bársnyó sima lesz és igen kellemes szagot tart meg. Igen sokáig tart és ki nem szárad. Egy darab 70 kr.

Fiaker-por, általános ismert jeles házi-szer hurut, rekedtség, fojtókó, stb. ellen. 1 doboz 35 kr.

Fagy-balsam Pserhofer J.-tól évek óta legbiztos szernek van elismert mindennemű fagybajok és idült sebek stb. ellen. 1 téglal 40 kr.

Hus-kivonat dr. Liebig utatásá szerint készítettve Liebig-féle-asztaltól Fray-bentóban, eredeti szelencékben 1 font frt 5.90 1/2 font frt 2.75, 1/4 font frt 1.55, 1/8 font frt 85 kr.

Golyva-balsam megbítható szer székletnyak ellen 1 üvegcse 40 kr.

A legtöbb elősorolt specialitás kapható Budapesten TÖRÖK JÓZSEF 4061 gyógyszerész urnak, király-utca 7. sz.

Giliszta-csokoládé.

Mint biztos hatású giliszta-ellenes szer legjobban ajánlható; kellemes ízzel bírva, a gyermekek azt nagyon örömmel veszik magukhoz.

1 db ára használati utasítással 10 kr. o. é.

Főraktárak: Bécsben: Neustein F. gyógyszer. Budapesten: Török J. gyógyszer. Thalmyer és társa. Pécsen: Sipőcz István gyógyszerésznél, valamint a birodalom legtöbb gyógyszerháiban. 8839

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltó-szer-gyár, harang- és érezőtödeje, ajánlja szabadalmazott új szerkezetű fecskendőit, tűzoltó-egyletek legénységi felszereléseit, vállalkozik kutak, szivattyúk és harangok készítésére, jótállás mellett a legutányosabb árakon. Különös figyelmébe ajánlja a nagyérdemű gazdaközönségnek, saját-készítményi és transatlanlia szivattyús kutait és gyárának vízvezetőkkel teljes felszerelhetőségre nagy figyelemmel külön felállított vízvezetési osztályát. Mintaszerelések, képes árlapok, kívánatra rendelkezésre állanak. Főhitelep Erdély és Románia részére: Kolozsvárt, belsőmonostor-utca. Minden eddigi világtárlaton, haladás, jóízés és versenyképességeért, első díjakkal jutalmazva. BUDAPEST

! karácsonyi ajándék!

Legillőbb
50 frt egy Singervarrógép, teljesen.
42 frt egy Wheeler & Wilson-varrógép, telj. (Zajtalan járással).
15 frt egy La Reine kézi gép teljesen.
5 évi jótállás mellett, részletfizetésre is elad
Brenner Károly,
bécsi-utca 15, Deák-utca sarkán.
Varrógép-üzletet, mely a legrégibb a helybeli piacon, mechanikai műhelyvel van összekötve, miáltal azon helyzetben vagyok, hogy javításokat gyorsan és olcsón eszközölhetek. Nagy raktár angol cérna és tűkből, valamint varrógép-alkatrészekből, jelentékenyen leszállított árakon. 4115

Temesváry Móricz

cipő-gyára Budapest, király-utca 2. sz. Dr. Oray-féle há.

Hölgyeknek:
Valódi török szoftapancsok 1.20
Eberling v. bőr házi cipő, kis és nagy csokrokkal 1.70
Eberling vagy bőr húzó topánka, magas vágást, roccco-sarkkal, a legfinomabban kiállítva 3.—
Topánka chagrin-bőrből, jól munkálva 3.60
Ugyanaz díszített lak-orrall 3.90
Topánka salon-lakk mainci bőrből glacié- vagy chagrain-bőr-szárral, igen finom tűszem-munkával 4.60
Csizma fénymasos, chagrain-vagy bagaria-bőrből, páncs-csal és csavart kettős talppal 8.80

Megrendelésük utánvétel vagy az összeg beküldése mellett a legjobban teljesítenek. — Nem totszó árnyak készséggel kicseréltetnek. Szélesle-árjegyzékek bórmentesítettnek.

Vidéki megrendelések
Csak meggyőződést kell szerezni! Üzletemet legnagyobbítottam a roz úleli viszonyokkal számot vetve, az árakat jelentékenyen mérsékeltem: ajánlom tehát a 4146

karácsonyi és újvi ivadra arany-, ezüst- és drágakő-raktáromat
A t. közönség figyelmébe, és pedig: arany gyűrűket 3 főtől feljebb
arany gyűrűket 8 frt 50 krtól
ezüst órákat 7 frt 50 krtól
arany női órákat 20 frt 50 krtól
kettős fődellel 33 frt 50 krtól
s minden e szakba vágtó csocsbecskéket a legutányosabb árak mellett.

WIRTH J. ékszerész,
Budapesten, hatvani-utca.
A zálogházából kiállított arany és ezüst-tárgyak igen olcsón kaphatók.
Nem totszó ezikkek kicseréltetnek.

Figyelmeztetés és felvilágosítás!

Még soha nem keltett szépitőosz olyan fel-tűnést a hajnövekedést illetőleg, mint a **Winkelmayr-féle bojtortjárgyóké-esszencia;**

minán alig 15 éves fiatal emberek számtal oly erős szákkál nyerne, mely különben csak későbbi korban, vagy épen nem szokott bekövetkezni, és kopasz helyek a fejen, hol már évek óta haj nem létezik, ismét sűrű hajjal lennek fedve.

Nem csoda tehát, ha sok hamisítás és utánszó fordul elő, és egy helybeli üzletember is, összekötésben egy általam elő-becskéltt holl szögével valami vegyületet hasonló név alatt hirdet, a lényeg megcsalatlalására és félrevezetésére.

Még a „Wiener medicinische Zeitung“ is ugy nyilatkozik, hogy a bojtortjárgyóké-esszencia jó minőségben csak a Winkelmayr-nál található.

Családok kiküldése végett, kérték tehát mindenit, miszerint mindenit a Winkelmayr-féle bojtortjárgyóké-esszenciából, valamint a többi bojtortjárgyóké-készítményekből kérjen.

ÁRAK: Egy üvegcse bojtortjárgyóké-esszencia 90 kr.; egy téglal bojtortjárgyóké-esszencia 50 kr.; egy téglal brillan-tin, a szákkálak szép alakú és ruhává tételére, 40 kr.; bojtortjárgyóké-olaj 40 kr.; bojtortjárgyóké-vízis kenőcs 30 kr.; bojtortjárgyóké hajjuszpadó 20 kr.; Eau Althamienne, legjobb szer a fejkörpa eltűzésére 50 kr.; Purgin, növényi szer, mely az ősz haj- vagy szákkálak, az eredeti szagt visszazítja 1 frt. — Purgin, csupán növényi anyag minden leványi vegyület nélkül, a legfinomabban készült.

Szállítás csak 1 hétél feljebb, csomagolással együtt történhetik. — Szállítással üvegenként 10 kr. csomagolási díj számítatik.

Központi székhely: raktár: J. Winkelmayr, Wien, 6. Bezirk, Gumpendorferstr. Nr. 159 u. Stumpferg. Nr. 13. Budapesten: Török J. gyógyszer. Király-utca 7. Temesváry: Jancsics Ernő, gyógyszer. Kolozsvárt: Székely Miksa gyógyszerész. Gyöngyös: Merész Nándor, gyógyszer. 8882

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: { egész évre - 12 frt / félre - 6 * } Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: { egész évre - 8 frt / félre - 4 * } Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: { egész évre - 6 frt / félre - 3 * }

52. szám. — 1877. Budapest, december 30. XXIV. évfolyam.

TÓTH KÁLMÁN.

Egyik napa másikkal ellensége, mondja a példabeszéd; mindeniknek megvan a maga szüksége; sokszor a nagyobbak, de halaszthatóan háttérbe kell lépnie a kisebb, de időszéri előtt. Ez magyarázza, hogy irodalmunk egy régi és érdemes munkásának arcképe még hiányzik arcképcsarnokunkból. Reményteljes ifjúból már majdnem veteránna lett; író-sága huszötödik évfordulóját is hátra hagyta már; de ha alkalom nem egyszer kínálkozott s ok mindig volt arcképe közlésére, közbejött valami vagy valaki, első-séget követelve s azzal biztatva, hogy erre többször is lesz alkalom s mindig lesz idő. Ez alkalom most, összes költeményei gyűjteményének megjelenésével mint-egy önként kínálkozik.

Tóth Kálmán több mint huszöt éve jobb költőink sorában említettik a méltányos kritika és a közvélemény által. Első fiatalágában történt felléptével csakhamar népszerűvé lett s népszerűségét évtizedeken át meg bírta tartani. Ez magában is érdem s a tehetség kétségtelen bizonyítéka. Mint lyrai és drámai költő, sőt mint prózairól is, a mellett mint országos képviselő s a társadalmi és a politikai téren szereplő, sok éven át mint egy elismert szépirodalmi napilap és egy élezcslap alapítója s szerkesztője, annyi téren nyert tetszést, olykor tapsokat s babért, mindig elismerést: hogy a legszerényebbeket, arcképe és életrajza közlését már ez is igazolja.

1831-ben, márczius 30-án született Baján. Atyja T. György uradalmi főszámvevő s anyja Nigszty Teréz gondosan és gyöngéden nevelték s különösen ez utóbbi páratlan szeretetének emlékei kitörilhetetlen maradtak a gyermek, az ifju s férfiú szívében, ki azt annyi meleg költeményben dicsőítette. Első iskoláit szülőföldén járta; 14 éves korában pedig a pannonhalmi benczések szentmártoni növélő házába lépett, azzal az önkéntes elhatározással, hogy az érdemes és hazafias szerzet tagja lesz. Egy súlyos s hosszas

betegség azonban más gondolatra térítette s kilépett a szerzet házából, mielőtt a növendéki éveken túl lett volna, hogy a világon tevékenyebb pályát válasszon magának s a pécsi lyceumba, majd az ottani akadémiába lépett.

Az irodalom iránt előszeretete s tehetősége korán nyilatkozott. Már 1846-ban, 16 éves korában, egy füzetke szengelt adott ki; 1848-ban pedig, a forradalom nagyob tüzzre lelkesítve, néhány verse a kor legtekintélyesebb szépirodalmi közlönyében: az „Életképek“-ben is felvéltre talált. Pestre jöven az egyetemen

nyilt hadi tanfolyamot hallgatta, míg annak a hadjárat aggasztóbb fordulata véget nem vetett, s a kormányt, törvényhozást és a hadsereget a Tisza partjaira nem szoritotta. Tóth Kálmán, alig 18 éves korában, a honvéd seregbe lépett, néhány esztában is részt vett s a hadjárat végén, mint főhadnagy tette le a kardot.

Szive, agya tele volt a szabadsági eszmékkel s érzelmekkel. De azok gyakorlati érvényesítésére akkor csak egy gyügyer maradt: a toll s az is rendőri felügyelet alatt. Egész hévvel a költészetre adta magát. Tanult, olvasott, érzett és írt. Rövid

TÓTH KÁLMÁN.